

ATSARGIAI! ERKĖS!

ERKĖS - tai voragyvių būriui priklausantis kraujasiurbis parazitas. Erkės maitinasi tik krauju, joms nereikalingas joks kitas maistas. Jos pavojingos gyvūnams bei žmonėms, nes platina infekcines ligas. Žarnose arba seilių liaukose erkės gali turėti bakterijų arba virusų, kuriuos, siurbdamos kraują, perneša į aukos organizmą. Taip jos gali užkrėsti sunkiomis ligomis. Lietuvoje dažniausiai sutinkamas erkių platinamas ligas - Laimo ligą ir erkinį encefalitą - perneša Iksodinės erkės, o konkrečiai Ixodes ricinus, kurios populiariai yra vadinamos šuninėmis arba miškinėmis erkėmis.

ERKIŲ VYSTYMOSI CIKLAS

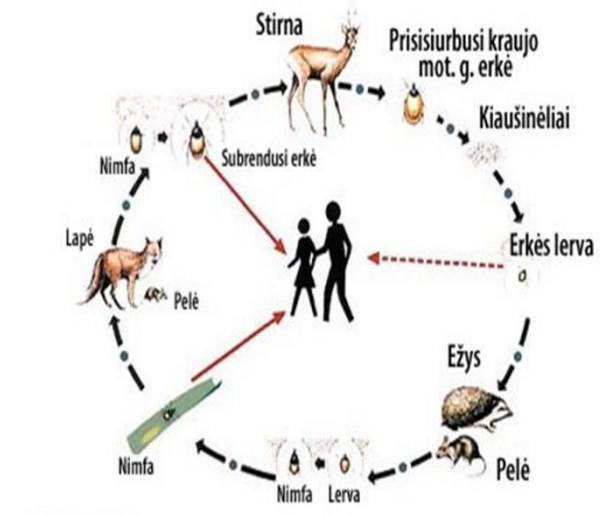
Erkės vystymosi etapai yra šie:

- kiaušinėlis,
- lerva,
- nimfa,
- suaugusi erkė.

Lervos stadijoje erkės savo aukomis pasirenka mažus gyvūnus: peles, ežius, voveres ir pan. Jos yra apie 0,2 mm dydžio ir plika akimi vos atpažįstama.

Nimfa yra maždaug dvigubai didesnė nei lerva. Ji turi aštuonias kojas, o jos kūnelis yra kietesnis nei lervos. Nimfos ypatingai dažnai įsisiurbia žmonėms. Būtent nimfos ir yra pagrindinės Laimo ligos sukėlėjos.

Iš nimfos vystosi suaugusi erkė. Suaugusios erkės ilgis – 2–6 milimetrai. Suaugusi erkė padeda nuo 500 iki 5000 kiaušinėlių, iš kurių išsiritą lervos ir taip vėl kartojasi erkių vystymosi ciklas.

ERKINIS ENCEFALITAS

Erkinis encefalitas (EE) yra klasikinė gamtinė židininė infekcija, sukeliama erkinio encefalito virusų. Tai viena svarbiausių virusinių žmogaus centrinės nervų sistemos infekcijų, kuriai būdingi liekamieji reiškiniai, kartais sukiantys invalidumą. Virusas žmogui perduodamas per erkes ir per nepasterizuotą ožkų ar karvių pieną.

EE SIMPTOMAI

Asmuo, užkrėstas EE virusu, praėjus dviems ar trimis savaitėms po erkės įkandimo, gali pajusti panašius į gripo simptomus. Šie simptomai trunka apie savaitę. Po to dauguma žmonių pasijunta geriau. Kas trečiam užkrėstajam asmeniui virusas gali išplisti, pasiekti smegenų dangalų ir smegenis. Tokiu atveju po 2–7 dienų vėl pakyla kūno temperatūra, atsiranda smegenų ir jų apvalkalų sudirginimo požymių: stiprus galvos skausmas, vėmimas, galvos svaigimas; gali būti pusiausvyros, sąmonės

sutrikimų, paralyžius. Atsiradus tokiems požymiams reikia nedelsiant kreiptis į gydytoją.

Specifinio gydymo nuo erkinio encefalito nėra. Šis susirgimas yra gydomas tik simptomiškai, antibiotikai neveiklūs. Žmonės, persirgę erkinio encefalitu, įgyja imunitetą, išliekanti visą gyvenimą. Maždaug trečdaliui žmonių, persirgusių erkinio encefalitu, visam gyvenimui išlieka šie psichoneurologiniai simptomai: galvos skausmas, miego, dėmesio sutrikimai, emocinis dirglumas, elgesio pokyčiai, parėzės. 9 proc. susirgusiųjų tampa nedarbingi.

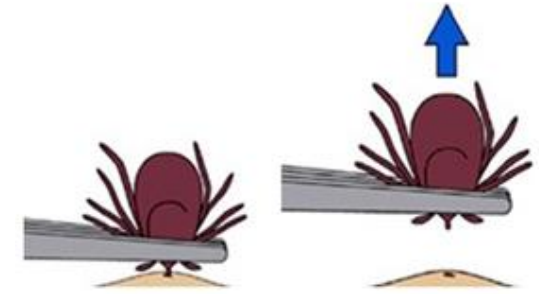
LAIMO LIGA

Laimo ligą sukelia bakterijos – borelijos, aptinkamos erkių virškinimo trakto. Būdingiausias laimo ligos simptomas – odos bėrimas, kuris atsiranda įkandimo vietoje praėjus 1–4 savaitėms. Dažniausiai dėmė yra didesnė nei 3 cm diametro ir plinta toliau. Galimi galvos, raumenų, sąnarių skausmai, karščiavimas, bendras silpnumas. Rečiau pasireiškia nervų sistemos, sąnarių, širdies, kraujagyslių sistemos pažeidimo simptomai. Šių požymių atsiradimas reiškia borelijos bakterijų išplitimą po įkandimo, prieš tai odos bėrimo gali ir nebūti. Vėliau gali atsirasti neurologinių, kardiologinių sutrikimų, vystosi sąnarių uždegimas. Nervų sistemos pakenkimo požymiai gali pasireikšti praėjus savaitei ar net mėnesiui po erkės įkandimo. Kartais praėjus net keleriems metams po užsikrėtimo, įkandimo vietoje gali pakisti odos spalva – ji tampa melsva, panaši į nušalimą. Aplink dėmę gali būti juntamas maudžiantis skausmas ir tirpimas. Nustačius, kad pacientas užsikrėtęs, skiriamas gydymas

antibiotikais. Jei po erkės įkandimo atsiranda būdingas odos bėrimas ar kiti neaiškūs požymiai, visuomet kreipkitės į gydytoją. Deja, persirgus laimo liga, imunitetas neįgyjamas, ir žmogus gali susirgti šia liga pakartotinai. Kol kas nėra vakcinos prieš Laimo ligą.

KĄ DARYTI ĮKANDUS ERKEI?

Aptikus įsisiurbusią erkę reikia ją kuo skubiau ištraukti, kad erkė nepaleistų į kraują galimai nešiojamų virusų ir bakterijų. Pirštais erkės liesti ir traukti nereikėtų, nes galima ją pažeisti ir padidinti tikimybę patekti ligos sukėlėjams į organizmą. Erkės ištraukimui tiks smulkus pincetas. Taip pat negalima tepti jokiais riebalais, o pačią erkę traukiant būtina suimti kuo arčiau galvos ir pašalinti ją visą. Erkė traukiama staigiu, tvirtu judesiu sukant. Ištraukus erkę, reikėtų įkandimo vietą dezinfekuoti alkoholio spiritu. Jei erkės kūnas yra pašalintas, o galva lieka įsisiurbusi, išsigąsti nereikėtų, po kiek laiko organizmas pats pašalina svetimkūnį. Jeigu tai užtrunka ir žaizda ima pūliuoti – būtina kreiptis į gydymo įstaigą dėl visiško erkės pašalinimo. Po erkės pašalinimo praėjus 2-3 savaitėms laikotarpiui reikėtų kreiptis į gydymo įstaigą atlikti kraujo tyrimus įtariant erkių pernešamas ligas, o esant simptomams – skubiai. Galima atvežti ištrauktą gyvą erkę tyrimams į laboratoriją.

Lankstinuką parengė:

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė,

Vitalija Astrauskaitė

Klaipėdos lopšelis – darželis „Papartėlis“

Adresas: Reikjaviko g. 5,

Tel. (8 46) 34 63 06

El. p. : astrauskaitevitalija@gmail.com

